

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

13 päivänä maaliskuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Yhteisön tullikoodeksi — 243 ja 245 artikla — Asetus (ETY) N:o 2454/93 — 181 a artikla — Muutoksenhakukelpoinen päätös — Sellaisen kanteen tutkittavaksi ottaminen, jota ei ole edeltänyt hallinnonsisäinen muutoksenhaku — Puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaate

Yhdistetyissä asioissa C-29/13 ja C-30/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta kahdesta ennakkoratkaisupyyntöstä, jotka Administrativen sad Sofia-grad (Bulgaria) on esittänyt 4.1.2013 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 21.1.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Global Trans Lodzhistik OOD

vastaan

Nachalnik na Mitnitsa Stolichna,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit A. Borg Barthet (esittelevä tuomari), E. Levits, S. Rodin ja F. Biltgen,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Global Trans Lodzhistik OOD, edustajanaan advokat M. Aydarova,
- Nachalnik na Mitnitsa Stolichna, asiamiehenään S. Zlatkov,
- Bulgarian hallitus, asiamiehinään E. Petranova ja D. Drambozova,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään M. García-Valdecasas Dorrego,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato G. Albenzio,
- Euroopan komissio, asiamiehinään L. Keppenne, S. Petrova ja B.-R. Killmann,

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.1996 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 82/97 (EYVL 1997, L 17, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi), 243 ja 245 artiklan sekä tietyistä asetuksen N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.1994 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 3254/94 (EYVL L 346, s. 1; jäljempänä asetus N:o 2454/93), 181 a artiklan 2 kohdan tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnot on esitetty kahdessa asiassa, joissa asianosaisina ovat Global Trans Lodzhistik OOD (jäljempänä Global Trans Lodzhistik) ja Nachalnik na Minitsa Stolichna (Sofian tulliviraston johtaja) ja joka koskee tämän yhtiön nostamaa kannetta kahden sellaisen päätöksen kumoamiseksi, joilla on muutettu yhtiön maahantuomien tavaroiden tullausarvoa ja oikaistu arvonlisäveroa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Tullikoodeksin 4 artiklan 5 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä koodeksia sovellettaessa tarkoitetaan:

--

- 5) ’päätöksellä’ tulliviranomaisen yksittäistapauksessa suorittamaa tullilainsäädäntöä koskevaa hallinnollista tointa, jolla on oikeudellisia vaikutuksia yhteen tai useampaan määritettyyn tai määritettävissä olevaan henkilöön; tähän käsitteeseen sisältyy muun muassa 12 artiklassa tarkoitettu sitova tariffitieto;”
- 4 Tämän koodeksin 6 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tulliviranomaisten on perusteltava ne kirjalliset päätökset, joilla pyynnot hylätään tai joilla on kielteisiä seuraamuksia niille, joille ne on osoitettu. Viranomaisten on mainittava päätöksissään 243 artiklassa säädetystä muutoksenhakumahdollisuudesta.”

- 5 Tullikoodeksin 243 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Henkilöllä on oikeus hakea muutosta itseään suoraan ja henkilökohtaisesti koskevaan tullilainsäädännön soveltamiseen liittyvään tulliviranomaisten päätökseen.

--

2. Muutosta voi hakea:

- a) ensimmäisessä vaiheessa jäsenvaltioiden tähän tarkoitukseen nimeämiltä tulliviranomaisilta;

b) toisessa vaiheessa riippumattomalta elimeltä, joka voi olla lainkäyttöviranomainen tai vastaava erikoistunut elin, jäsenvaltioissa voimassa olevien säännösten mukaisesti.”

6 Kyseisen säädöksen 245 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on annettava muutoksenhakumenettelyn täytäntöönpanoa koskevat säännökset.”

7 Asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tulliviranomaisten ei tarvitse määrittää tuontitavaroiden tullausarvoa kauppa-arvon perusteella, jos ne 2 kohdassa esitetyn menettelyn mukaisesti ja perustelujen epäilyjen nojalla eivät ole vakuuttuneita, että ilmoitettu arvo vastaa koodeksin 29 artiklassa määriteltyä maksettua tai maksettavaa kokonaishintaa.

2. Jos tulliviranomaisilla on aihetta 1 kohdassa tarkoitettuihin epäilyihin, ne voivat pyytää lisätietoja 178 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Jos tulliviranomaisilla on edelleen aihetta epäilyihin, niiden on ennen lopullisen päätöksen tekemistä, pyydettyä kirjallisesti, ilmoitettava henkilölle, jota asia koskee, syyt joihin epäilyt perustuvat sekä annettava tälle kohtuullinen vastausaika. Lopullinen päätös ja siihen liittyvät perustelut on ilmoitettava kirjallisesti henkilölle, jota asia koskee.”

Bulgarian oikeus

8 Tullilain (Zakon na mitnitsite; DV nro 15, 6.2.1998; jäljempänä ZM) 211a §:ssä säädetään seuraavaa:

”Valtion julkisoikeudellisia saatavia koskevat pakkoperintäpäätökset ovat sen maantieteelliseen alueen, jolla määräjän kuluessa maksamatta jätetty velka on syntynyt, tulliviraston johtajan yksittäistapausta koskevia hallintotoimia, joilla todetaan tullivelkojen ja muiden julkisoikeudellisten saatavien täytäntöönpanokelpoisuus.”

9 ZM:n 211f §:n mukaan pakkoperintäpäätöksestä voidaan tehdä oikaisuvaatimus tulliviraston johtajalle 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi antamisesta.

10 ZM:n 220 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jokaisella, jota tulliviranomaisten päätös koskee, on oikeus hakea päätökseen muutosta hallintolainkäyttölain säännösten mukaisesti.”

11 Hallintolainkäyttölain (Administrativnoprotsesualen kodeks; DV nro 30, 11.4.2006) 148 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Hallintotoimi voidaan riitauttaa tuomioistuimessa myös käyttämättä hallinnonsisäistä muutoksenhakumenettelyä, ellei tästä laista tai erityislaista muuta johdu.”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

12 Global Trans Lodzhistik teki 15.9.2010 (asia C-30/10) ja 23.9.2010 (asia C-29/13) tulli-ilmoitukset Turkista tuoduista, kulutukseen ja vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevaan tullimenettelyyn asetettavista tavaroista.

13 Bulgarian tulliviranomaiset tarkastivat ilmoitusasiakirjat ja tavarat tullikoodeksin 68 artiklan mukaisesti. Koska kyseisillä tulliviranomaisilla oli epäilyjä siitä, vastasiko ilmoitettu arvo tosiasiallisesti maksettua tai maksettavaa hintaa, ne ottivat tavaroista näytteitä ja pyysivät Global Trans Lodzhistikia toimittamaan

lisätietoja asetuksen N:o 2454/93 178 artiklan 4 kohdan ja 181 a artiklan 2 kohdan mukaisesti. Global Trans Lodzhistik vastasi 15.9.2010 (asia C-30/13) ja 23.9.2010 (asia C-29/13), ettei se voinut toimittaa pyydettyjä tietoja, ja ilmoitti, että kansainvälisessä kauppasopimuksessa oli maininta tavaroita koskevien maksujen lykkäämisestä.

- 14 Nachalnik na Minitsa Stolichna vahvisti päätöksillään nro 9600-0561/01.10.2010 (asia C-29/13) ja nro 9600-541/24.09.2010 (asia C-30/13) osalle tavaroista uuden tullausarvon, joka määritettiin tullikoodeksin 30 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla. Tämän tullausarvon uudelleenmäärityksen perusteella määrättiin jälkiveroa ensimmäisessä päätöksessä 3 083,38 Bulgarian leviä (BGN) ja toisessa päätöksessä 2 192,13 BGN arvonlisäverovelan korotuksena (jäljempänä kyseiset päätökset).
- 15 Kyseisissä päätöksissä mainittiin nimenomaisesti, että Global Trans Lodzhistikille oli ilmoitettu tullivelkojen määrä tullikoodeksin 221 artiklan mukaisesti.
- 16 Global Tranz Lodzhistik riitautti kyseiset päätökset suoraan ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa eli Administrativen sad Sofia-gradissa (Sofian hallintotuomioistuin) käyttämättä mahdollisuutta hakea tätä edeltävää hallinnollista valvontaa Nachalnik na Minitsa Stolichnalta. Global Tranz Lodzhistik väitti, että tullausarvoa ei ollut määritetty asianmukaisesti ja että oli tehty menettelyvirheitä, koska Global Tranz Lodzhistikin oikeutta tulla kuulluksi ja esittää huomautuksia ennen lopullisen päätöksen tekemistä, sellaisena kuin siitä on säädetty asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdassa, ei ollut kunnioitettu.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin jätti molemmat kanteet tutkimatta.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi molemmissa tutkimatta jättämistä koskevissa määräyksissään, että kannetta edeltävä hallinnonsisäinen muutoksenhaku oli välttämätön, koska tullikoodeksin 243 artiklassa säädettiin kaksivaiheisesta muutoksenhausta. Näin ollen se määräsi nämä kaksi asiaa palautettaviksi Nachalnik na Minitsa Stolichnan käsiteltäviksi.
- 19 Varhoven administrativen sad (ylin hallintotuomioistuin) kumosi nämä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamat kaksi määräystä ja palautti asiat tämän käsiteltäviksi sillä perusteella, että hallinnonsisäinen muutoksenhaku ei ollut nyt käsiteltävässä asiassa välttämätön, koska tullikoodeksin 243 artiklan 2 kohtaa ei voitu soveltaa.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi, että kansallisen oikeuskäytännön mukaan kyseisiä päätöksiä ei voitu katsoa lopullisiksi toimiksi vaan ne olivat osa valtion julkisoikeudellisia saatavia koskevan pakkoperintäpäätöksen tekemismenettelyä, ja jätti näitä päätöksiä vastaan nostetut kanteet toistamiseen tutkimatta sekä määritteli päätökset valmisteleviksi toimiksi, koska se piti niitä tullikoodeksin 221 artiklassa tarkoitettuina tiedoksiantoina.
- 21 Varhoven administrativen sad kumosi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tutkimatta jättämistä koskevat määräykset sillä perusteella, että koska niissä oli määritetty uusi tullausarvo, ne olivat tullikoodeksin 4 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettuja päätöksiä ja niihin voitiin hakea muutosta koodeksin 243 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Varhoven administrativen sad totesi lisäksi, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemaa oikeuskäytäntöä voitiin soveltaa ainoastaan siinä tilanteessa, että kyseessä oleva toimi on ZM:n 206 §:ssä tarkoitettu tiedoksianto, joka liittyy valtion julkisoikeudellisia saatavia koskevan pakkoperintäpäätöksen tekemismenettelyyn.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi Varhoven administrativen sad palautti toistamiseen nämä kaksi asiaa, pohtii tullikoodeksin 243 ja 245 artiklan soveltamisalaa. Kyseinen tuomioistuin katsoo nimittäin, että näiden kanteiden tutkittavaksi ottaminen ja ensin tehtävän hallinnonsisäisen muutoksenhaun välttämättömyys eivät käy selvästi ilmi tullikoodeksin 243 artiklan

sanamuodosta. Sellaisen toimen määrittely, johon voidaan hakea muutosta tullivelan toteamis- ja perimismenettelyn yhteydessä, riippuu ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tullikoodeksin 245 artiklan nojalla jäsenvaltioille annettusta menettelyllisestä itsemääräämisoikeudesta.

- 23 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on täsmennettävä tältä osin se, voidaanko kyseisiä päätöksiä pitää lopullisina asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla niin, että ne ovat toimia, joihin voidaan unionin oikeuden mukaan hakea muutosta, vai ovatko ne kansallisessa lainsäädännössä säänneltyjä toimia, jotka on katsottava tullikoodeksin 232 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuiksi toimenpiteiksi.
- 24 Näissä olosuhteissa Administrativen sad Sofia-grad päätti lykätä asioiden käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Seuraako [tullikoodeksin] 243 artiklan 1 kohdasta, kun sitä tulkitaan yhdessä [tullikoodeksin] 245 artiklan sekä puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen ja oikeusvoiman periaatteiden kanssa, että se mahdollistaa [ZM:n] 220 ja 211a §:ssä säädetyn kaltaisen kansallisen sääntelyn, jonka mukaan useampaan kuin yhteen tulliviranomaisen päätökseen, jossa vahvistetaan myöhemmin perittävän tullivelan korotus, voidaan hakea muutosta, myös silloin, kun pääasioiden olosuhteissa tämän tullivelan vahvistamisesta voitaisiin tehdä [asetuksen N:o 2454/93] 181 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettu lopullinen päätös?
- 2) Onko [tullikoodeksin] 243 artiklan 2 kohtaa, joka koskee muutoksenhakuoikeutta, tulkittava siten, ettei siinä säädetä, että asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun lopulliseen päätökseen on haettava muutosta ensin hallintoviranomaiselta, jotta voidaan aloittaa tuomioistuinmenettely?
- 3) Onko asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohtaa tulkittava pääasian olosuhteissa siten, että jos siinä säädettyä menettelyä ei ole noudatettu kuulemista ja vastineen antamista koskevien oikeuksien osalta, näiden sääntöjen vastaisesti tehty tulliviranomaisen päätös ei ole edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettu lopullinen päätös vaan ainoastaan osa lopullisen päätöksen tekemistä koskevaa menettelyä? Onko kyseistä säännöstä muussa tapauksessa tulkittava pääasioiden olosuhteissa siten, että päätös, jonka tekemisessä on syyllistytty mainittuihin menettelyvirheisiin, on suoraan tuomioistuinvalvonnan alainen ja että tuomioistuimen on ratkaistava pääasioissa päätöksestä nostettu kanne?
- 4) Onko asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohtaa pääasian olosuhteissa ja laillisuusperiaatteen perusteella tulkittava siten, että kun tässä säännöksessä säädettyä menettelyä ei ole noudatettu kuulemista ja vastineen antamista koskevien oikeuksien osalta, näiden sääntöjen vastaisesti tehty tulliviranomaisen päätös on pätemätön sellaisen olennaisen menettelyvirheen vuoksi, joka on rinnastettavissa sellaisen olennaisen menettelymääräyksen rikkomiseen, jonka noudattamatta jättäminen johtaa toimen pätemättömyyteen rikkomisen konkreettisista seurauksista riippumatta, ja että tuomioistuimen on tällöin ratkaistava päätöksestä nostettu kanne eikä se voi harkita asian palauttamista hallintoviranomaiselle asian laillista päätökseen saattamista varten?”
- 25 Unionin tuomioistuimen presidentin 8.3.2013 antamalla määräyksellä asiat C-29/13 ja C-30/13 yhdistettiin kirjallista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään yhtäältä sitä, onko yhden pääasioissa kyseessä olevan päätöksen kaltainen päätös, joka koskee tullikoodeksin 30 artiklan 2 kohdan b alakohtaan perustuvaa tavaroiden tullausarvon muuttamista, jonka seurauksena tavaranhaltijalle ilmoitetaan arvonlisäveron oikaisusta, tullikoodeksin 243 artiklassa tarkoitettu muutoksenhakukelpoinen toimi. Toisaalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko tullikoodeksin 245 artikla, kun otetaan huomioon puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja oikeusvoimaa koskevat yleiset periaatteet, esteenä pääasioissa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään kahdesta erilaisesta muutoksenhakumahdollisuudesta tulliviranomaisten päätösten riitauttamiseksi.
- 27 Yhtäältä siitä kysymyksestä, onko yhden pääasioissa kyseessä olevan päätöksen kaltainen päätös tullikoodeksin 243 artiklassa tarkoitettu muutoksenhakukelpoinen toimi, on todettava, että tullikoodeksin 243 artiklan 1 kohdasta luettuna yhdessä 4 artiklan 5 alakohdan kanssa käy ilmi, että jokaisella on oikeus hakea muutosta itseään suoraan ja henkilökohtaisesti koskevaan tullilainsäädännön soveltamiseen liittyvään tulliviranomaisten päätökseen.
- 28 On todettava, että kyseiset päätökset on tehnyt Nachalnik na Minitsa Stolichna ja että ne ovat koskeneet tullikoodeksin 30 artiklan 2 kohdan b alakohtaan perustuvaa Global Trans Lodzhistikin alun perin ilmoittaman tavaroiden tullausarvon muuttamista, minkä seurauksena arvonlisäveroa on oikaistu.
- 29 Kyseiset päätökset ovat siis koskeneet tullisäännösten soveltamista, ja niillä on Global Trans Lodzhistikia koskevia välittömiä oikeusvaikutuksia, koska niiden johdosta Bulgarian valtiolle syntyy arvonlisäverosaatava tältä yhtiöltä.
- 30 Lisäksi tullikoodeksin 6 artiklan 3 kohdasta käy ilmi, että tullisäännösten soveltamista koskevissa päätöksissä, joilla on kielteisiä seurauksia niille, joille ne on osoitettu, on mainittava tullikoodeksin 243 artiklassa säädetystä muutoksenhakumahdollisuudesta.
- 31 Tästä seuraa, että kyseiset päätökset ovat tullikoodeksin 243 artiklassa tarkoitettuja muutoksenhakukelpoisia toimia.
- 32 Toisaalta siitä kysymyksestä, onko tullikoodeksin 245 artikla, kun otetaan huomioon puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja oikeusvoimaa koskevat yleiset periaatteet, esteenä ZM:n kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään kahdesta toisistaan eriävästä muutoksenhakumahdollisuudesta tulliviranomaisten päätösten riitauttamiseksi, on huomautettava, että tullikoodeksin 245 artiklan sanamuodon mukaan jäsenvaltioiden on annettava muutoksenhakumenettelyn täytäntöönpanoa koskevat säännökset.
- 33 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun asiaa koskevia unionin säännöksiä ei ole annettu, kunkin jäsenvaltion asiana on määrittää sisäisessä oikeusjärjestyksessään toimivaltaiset tuomioistuimet ja antaa menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityisten oikeudet, kuitenkin niin, että yhtäältä nämä menettelysäännöt eivät saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia luonteeltaan jäsenvaltion sisäisiä oikeussuojakeinoja (vastaavuusperiaate), eivätkä ne toisaalta saa olla sellaisia, että unionin oikeusjärjestyksessä vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (ks. mm. asia C-262/09, Meilicke ym., tuomio 30.6.2011, Kok., s. I-5669, 55 kohta ja asia C-603/10, Pelati, tuomio 18.10.2012, 23 kohta).

- 34 Vastaavuusperiaatteesta on todettava, että käsiteltävissä asioissa unionin tuomioistuimen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olisivat omiaan aiheuttamaan epäilyjä siitä, ettei pääasioissa kyseessä olevan kaltainen lainsäädäntö olisi tämän periaatteen mukainen.
- 35 Tehokkuusperiaatteesta on todettava, että unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta käy ilmi yhtäältä, että ZM:n 220 §:n 1 momentin mukaan, luettuna yhdessä hallintolainkäyttölain 148 §:n kanssa, julkisoikeudellisesta saatavasta vastaava velallinen voi riitauttaa tulliviranomaisten päätöksen tuomioistuimessa myös käyttämättä hallinnonsisäistä muutoksenhakumenettelyä, ellei hallintolainkäyttölaista tai erityislaista muuta johdu.
- 36 Toisaalta ZM:n 211f §:n mukaan julkisoikeudellisesta saatavasta vastaavalla velallisella on myös mahdollisuus hakea muutosta tämän saman lain 211a §:n nojalla tehdystä julkisoikeudellisen saatavan pakkoperintää koskevasta päätöksestä tulliviraston johtajalta 14 päivän kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta.
- 37 Näin ollen julkisoikeudellisesta saatavasta vastaavalla velallisella on mahdollisuus käyttää puolustautumisoikeuksiaan tullimenettelyn kahdessa eri vaiheessa. Näiden kahden eri muutoksenhakeinon olemassaolo tulliviranomaisten toimien riitauttamiseksi ei tee unionin oikeuden soveltamista mahdottomaksi tai kohtuuttoman vaikeaksi.
- 38 Lisäksi on huomautettava oikeusvoiman periaatteen kunnioittamisesta, että tämän periaatteen toteuttamista koskevien sääntöjen on myös noudatettava vastaavuus- ja tehokkuusperiaatetta (ks. vastaavasti asia C-2/08, Fallimento Olimpclub, tuomio 3.9.2009, Kok., s. I-7501, 24 kohta).
- 39 Pääasioista on todettava yhtäältä, että vastaavuusperiaatetta on noudatettu, koska tämän tuomion 35 ja 36 kohdassa esitettyjä kahta muutoksenhakeinoina voidaan soveltaa riippumatta siitä, perustuuko oikeudenkäynnin kohde unionin oikeuteen vai kansalliseen oikeuteen. Toisaalta tehokkuusperiaatteen noudattaminen on varmistettu, koska nämä kaksi muutoksenhakeinoina koskevat kahta tullimenettelyn eri vaiheissa toteutettua hallintotoimea, joilla on sekä eri kohde että erilainen oikeusperusta.
- 40 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että yhtäältä yhden pääasioissa kyseessä olevan päätöksen kaltainen päätös, joka koskee tullikoodeksin 30 artiklan 2 kohdan b alakohtaan perustuvaa tavaroiden tullausarvon muuttamista, jonka seurauksena tavaranhaltijalle ilmoitetaan arvonlisäveron oikaisusta, on tullikoodeksin 243 artiklassa tarkoitettu muutoksenhakukelpoinen toimi. Toisaalta tullikoodeksin 245 artikla – kun otetaan huomioon puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja oikeusvoimaa koskevat yleiset periaatteet – ei ole esteenä pääasioissa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään kahdesta erilaisesta muutoksenhakeinosta tulliviranomaisten päätösten riitauttamiseksi, sillä edellytyksellä, että tällä lainsäädännöllä ei loukata vastaavuusperiaatetta eikä tehokkuusperiaatetta.

Toinen kysymys

- 41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään, asetetaanko tullikoodeksin 243 artiklassa asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdan nojalla tehdyistä tulliviranomaisten päätöksistä nostetun tuomioistuinkanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykseksi se, että näitä päätöksiä koskeviin mahdollisiin hallinnonsisäisiin muutoksenhakeinoinhin on turvauduttu ensin.
- 42 Tullikoodeksin 243 artiklan 2 kohdan mukaan muutosta voidaan hakea ensimmäisessä vaiheessa tulliviranomaisilta ja toisessa vaiheessa riippumattomalta elimeltä, joka voi olla lainkäyttöviranomainen.

- 43 Kuten asiassa C-1/99, *Kofisa Italia*, 11.1.2001 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-207, 36 kohta) on jo todettu, tämän säännöksen sanamuodosta ei ilmene, että muutoksenhaku tulliviranomaisilta olisi pakollinen vaihe ennen muutoksen hakemista riippumattomalta elimeltä.
- 44 Saman tuomion mukaan tullikoodeksin 243 artiklaa on tulkittava siten, että kansallisessa oikeudessa määritetään se, onko ensin haettava muutosta tulliviranomaisilta vai voiko asian saattaa suoraan lainkäyttöelimen käsiteltäväksi (em. asia *Kofisa Italia*, tuomion 43 kohta).
- 45 Näin ollen toiseen kysymykseen on vastattava, että tullikoodeksin 243 artiklassa ei aseteta asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdan nojalla tehdyistä tulliviranomaisten päätöksistä nostetun tuomioistuinkanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykseksi sitä, että näitä päätöksiä koskeviin mahdollisiin hallinnonsisäisiin muutoksenhakukeinoihin on turvauduttu ensin.

Kolmas kysymys

- 46 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa tietää kolmannella kysymyksellään, onko asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että mikäli asianosaisen oikeutta tulla kuulluksi ja esittää huomautuksia on loukattu, tämän artiklan nojalla tehty päätös voidaan katsoa lopulliseksi ja että samassa tilanteessa henkilöllä, jota asia koskee, on tämän menettelyvirheen johdosta oikeus saattaa asia riippumattoman lainkäyttöviranomaisen käsiteltäväksi tätä päätöstä koskevalla suoralla kanteella.
- 47 Asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos tulliviranomaisilla on aihetta tavaroiden tullausarvoa koskeviin epäilyihin, niiden on ennen lopullisen päätöksen tekemistä ilmoitettava henkilölle, jota asia koskee, syyt, joihin epäilyt perustuvat, sekä annettava tälle kohtuullinen vastausaika. Lopullinen päätös ja siihen liittyvät perustelut on ilmoitettava kirjallisesti henkilölle, jota asia koskee.
- 48 Vaikka tässä artiklassa säädetään tulliviranomaisten velvollisuudesta ilmoittaa henkilölle, jota asia koskee, syyt, joihin epäilyt perustuvat, sekä antaa tälle kohtuullinen vastausaika ennen lopullisen päätöksen tekemistä, ei sillä, että tulliviranomaiset eivät noudata tätä velvollisuutta, ole kuitenkaan vaikutusta päätöksen lopullisuuteen eikä asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdan nojalla tehdyn toimen katsomiseen päätökseksi. Tällä tulliviranomaisten tekemällä toimella on nimittäin joka tapauksessa oikeusvaikutuksia sen adressaattiin nähden, koska toimella määritetään tavaroille uusi tullausarvo ja koska toimi näin ollen on tullikoodeksin 4 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettu päätös.
- 49 Sitä vastoin se, että henkilön, jota asia koskee, oikeutta tulla kuulluksi loukataan, tekee kyseisestä päätöksestä lainvastaisen, minkä perusteella asia voidaan saattaa riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi suoralla kanteella, kuten tämän tuomion 45 kohdasta käy ilmi.
- 50 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että tämän artiklan nojalla tehty päätös on katsottava lopulliseksi ja että sitä koskeva suora kanne voidaan saattaa riippumattoman lainkäyttöviranomaisen käsiteltäväksi siinäkin tapauksessa, että päätöstä tehtäessä on loukattu henkilön, jota asia koskee, oikeutta tulla kuulluksi ja esittää huomautuksia.

Neljäs kysymys

- 51 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee neljännellä kysymyksellään, onko tilanteessa, jossa henkilön, jota asia koskee, asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdassa säädettyä oikeutta tulla kuulluksi ja esittää huomautuksia on loukattu ja jossa tämän saman artiklan nojalla tehty päätös on näin ollen pätemätön, tästä päätöksestä nostettua kannetta käsittelevän tuomioistuimen ratkaistava kyseinen kanne voimatta palauttaa asiaa hallintoviranomaisen käsiteltäväksi.

Tutkittavaksi ottaminen

- 52 Nachalnik na Minitsa Stolichna katsoo, että kyseisten päätösten mahdollista pätemättömyyttä koskeva kysymys on hypoteettinen, koska pääasiaa ei ole ratkaistu asiakysymyksen osalta. Tämä kysymys on siis Nachalnik na Minitsa Stolichnan mukaan jätettävä tutkimatta.
- 53 Tästä on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta (ks. asia C-545/07, Apis-Hristovich, tuomio 5.3.2009, Kok., s. I-1627, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 54 Jos esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti vastattava niihin (ks. em. asia Apis-Hristovich, tuomion 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 55 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen on esitettävä ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdan tulkintaan liittyvät seikat, jotta tämä voi arvioida unionin oikeuden perusteella seuraukset, jotka aiheutuvat päätöksen kumoamisesta puolustautumisoikeuksien kunnioittamista koskevan periaatteen loukkaamisen vuoksi.
- 56 Tästä seuraa, että ennakkoratkaisukysymys voidaan ottaa tutkittavaksi.

Asiakysymys

- 57 On huomautettava, että puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen on unionin oikeuden yleinen periaate, jota on sovellettava, kun hallinto aikoo tehdä henkilöä koskevan tälle vastaisen päätöksen (asia C-349/07, Sopropé, tuomio 18.12.2008, Kok., s. I-10369, 36 kohta). Tämän periaatteen nojalla, kuten asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdassa nimenomaisesti todetaan, henkilöille, joiden etuihin heille osoitetut päätökset vaikuttavat tuntuvasti, on annettava tilaisuus esittää asianmukaisesti kantansa niistä seikoista, joiden perusteella hallinto aikoo tehdä päätöksensä. Niillä on oltava tätä varten riittävä määräaika (em. asia Sopropé, tuomion 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 58 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen unionin tuomioistuimelle toimittamasta asiakirja-aineistosta käy ensinnäkin ilmi, että Nachalnik na Minitsa Stolichna ei ole antanut Global Trans Lodzhistikille tilaisuutta tulla kuulluksi ja esittää huomautuksiaan ennen kyseisten päätösten tekemistä. Näin ollen nämä päätökset voidaan kumota.
- 59 Toisaalta on todettava, että tullikoodeksissa ei ole minkäänlaista säännöstä niistä seurauksista, jotka aiheutuvat asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ”lopullisen päätöksen” kumoamisesta puolustautumisoikeuksien kunnioittamista koskevan periaatteen loukkaamisen vuoksi.
- 60 Näin ollen on todettava, että kun otetaan huomioon tullikoodeksin 245 artiklan nojalla jäsenvaltioille annettu menettelyllinen itsemääräämisoikeus, kansallisen tuomioistuimen tehtävä on määrittää mainitut seuraukset ottaen huomioon käsiteltävien asioiden erityiset olosuhteet, kunhan yhtäältä näin vahvistetut toimenpiteet vastaavat toimenpiteitä, joita sovelletaan yksityishenkilöihin tai yrityksiin samankaltaisissa kansallisessa oikeudessa säännellyissä tilanteissa, ja toisaalta unionin oikeusjärjestyksessä vahvistettujen puolustautumisoikeuksien käyttäminen ei niiden vuoksi ole käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa.

- 61 Edellä esitetyn perusteella neljänteen kysymykseen on vastattava, että tilanteessa, jossa henkilön, jota asia koskee, asetuksen N:o 2454/93 181 a artiklan 2 kohdassa säädettyä oikeutta tulla kuulluksi ja esittää huomautuksia on loukattu, kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on määrittää ottaen huomioon sen käsiteltävinä olevien asioiden erityiset olosuhteet sekä vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteet, onko tuomioistuimen silloin, kun päätöksellä on loukattu puolustautumisoikeuksia ja se on tällä perusteella kumottava, ratkaistava tästä päätöksestä nostettu kanne vai voiko se palauttaa asian toimivaltaisen hallintoviranomaisen käsiteltäväksi.

Oikeudenkäyntikulut

- 62 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) Yhtäältä yhden pääasioissa kyseessä olevan päätöksen kaltainen päätös, joka koskee yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92, sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.1996 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 82/97, 30 artiklan 2 kohdan b alakohtaan perustuvaa tavaroiden tullausarvon muuttamista, jonka seurauksena tavaranhaltijalle ilmoitetaan arvonlisäveron oikaisusta, on tämän asetuksen N:o 2913/92 243 artiklassa tarkoitettu muutoksenhakukelpoinen toimi. Toisaalta kyseisen asetuksen N:o 2913/92 245 artikla – kun otetaan huomioon puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja oikeusvoimaa koskevat yleiset periaatteet – ei ole esteenä pääasioissa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään kahdesta erilaisesta muutoksenhakukeinosta tulliviranomaisten päätösten riitauttamiseksi, sillä edellytyksellä, että tällä lainsäädännöllä ei loukata vastaavuusperiaatetta eikä tehokkuusperiaatetta.
- 2) Asetuksen N:o 2913/12 243 artiklassa ei aseteta asetuksen N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 3254/94, 181 a artiklan 2 kohdan nojalla tehdyistä tulliviranomaisten päätöksistä nostetun tuomioistuinkanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykseksi sitä, että näitä päätöksiä koskeviin mahdollisiin hallinnonsisäisiin muutoksenhakukeinoihin on turvauduttu ensin.
- 3) Asetuksen N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 3254/94, 181 a artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että tämän artiklan nojalla tehty päätös on katsottava lopulliseksi ja että sitä koskeva suora kanne voidaan saattaa riippumattoman lainkäyttöviranomaisen käsiteltäväksi siinäkin tapauksessa, että päätöstä tehtäessä on loukattu henkilön, jota asia koskee, oikeutta tulla kuulluksi ja esittää huomautuksia.
- 4) Tilanteessa, jossa henkilön, jota asia koskee, asetuksen N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 3254/94, 181 a artiklan 2 kohdassa säädettyä oikeutta tulla kuulluksi ja esittää huomautuksia on loukattu, kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on määrittää ottaen huomioon sen käsiteltävinä olevien asioiden erityiset olosuhteet sekä vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteet, onko tuomioistuimen silloin, kun päätöksellä on loukattu puolustautumisoikeuksia ja se on tällä perusteella kumottava, ratkaistava tästä päätöksestä nostettu kanne vai voiko se palauttaa asian toimivaltaisen hallintoviranomaisen käsiteltäväksi.

Allekirjoitukset